

// RECENSIONS

ANNA ALBERNI, LOLA BADIA & RAFFAELE PINTO (eds.) *El pensament d'Ausiàs March*. Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, Barcelona, 2020. 300 p. ISBN: 978-84-94523-4-7-2

El pensament d'Ausiàs March, que ara poden consultar els interessats i els investigadors, és el nou estudi sobre la poesia del nostre cavaller més gran del xv. Així, sota l'edició d'Anna Alberni, Lola Badia i Raffaele Pinto, tots tres especialistes de l'obra marquiana, la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona publica, en aquest manual, una selecció de deu ponències presentades en el Congrés Internacional de Barcelona, celebrat el passat mes de desembre de 2018. El congrés, amb el mateix títol que el llibre que ací ressenyem, va tractar de reflexionar sobre la figura del poeta del segle d'or de la literatura catalana, més com a pensador que com a creador, més com a *filòsof* que com a autor líric.

En aquesta línia, en «El pensament d'Ausiàs March: forma, tradició, recepció», article que enceta la monografia i que en certa mesura fa de pròleg, Alberni assenyala que el llibre no únicament tanca el cercle del congrés, sinó que va més enllà, inclús, de les discussions d'altres conferències anteriors, com, per exemple, les de la Università per Stranieri de Siena i la Università degli Studi di Napoli Federico II. La professora Alberni realitza un recorregut per cadascun dels estudis que configuren el manual i, tot just, reflexiona sobre com la poètica marquiana remet al pensament i com aquest ha estat rebut i entès de bell antuvi fins als nostres dies.

«Ausiàs March, un poeta che pensa» és el títol de la investigació del professor Pietro Cataldi, en què la poesia es desfilagarsa amb la *pensa*. De fet, per a Cataldi la poesia de March es presenta com el camí que cal seguir per a arribar a allò que d'una altra manera és impensable i inefable. És a dir, la interpretació del poema on l'emoció, pràcticament com a pensament, pren cos, paraula, quan la ment hi és present. Semblant és també la mirada que Nadal Pasqual dedica en «El pensament sincrònic en l'obra d'Ausiàs March»,

concretament, pel que té a veure amb la veu del jo líric, cosa que li permet demanar-se per la introspecció de l'autor i l'enraonament. En tot cas, Nadal Pasqual proposa categories sincròniques i diacròniques per tal d'endinsar-se en la racionalització del subjecte marquian, però, també en la mera observació, per exemple, per a atendre el món complex de les paradoxes. En aquest sentit, la investigadora indaga la tríada de l'amor en què March pensa el context que habita i com aquest acaba per esdevenir poema. En paraules d'Alberdi, tant el text de Cataldi com el de Nadal Pasqual consideren el pensament «com a expressió d'un jo poètic fragmentat».

A continuació, en «March: il dialogo con Dant», Raffaele Pinto segueix les fonts filosòfiques que es conjuminen en l'obra de Dant, concretament, en la *Vita Nuova* i en la *Commedia*, cosa que l'investigador destaca no sols en el dolor i el fracàs present en l'enamorat dels poemes marquians, sinó també, d'acord amb Alberdi, en la tensió que existeix entre l'ànima racional i la sensible. Ben interessant resulta el lligam que Pinto estableix entre March i la Beatriu de *La Divina Comèdia* i com l'amor, més enllà de la mort, té a veure amb l'assumpció i, alhora, amb l'experiència del procés de dol. Així mateix, en relació també amb la mort, trobem «La *meditatio mortis* d'Ausiàs March», en aquest cas, un estudi en el qual Francesc Gómez es pregunta pel traspàs com a motiu poètic i com aquest, de manera irrenunciable, es connecta no ja amb la noció de l'amor marquian, sinó amb el pensament; açò és, amb el diàleg amb què el falconer del Magnànim conversa amb el decés, però també amb la vida i el desig.

En «Per una lectura di “Així com cell qui-n lo somni-s delita”, tra “cant a la follia” e “control de la raó”», Gargano, conscient de la importància de March a altres literatures, i molt especialment la castellana, afegeix diferents perspectives de lectura en què, tot i remarcant la lírica amorosa poètica, insisteix en com els cants de March poden llegir-se sota postulats pròxims al món de la medicina i, per descomptat, de la filosofia.

La professora Badia, en «Ausiàs March i “les tenebres” de l'amor» repassa algunes de les darreres aportacions realitzades sobre la matèria amorosa en l'obra marquiana amb la intenció d'entendre aquestes tenebres, però, atesa la influència de la religió i la seua interpretació en el món del s. xv, que im-

possibilitava tot amor i tot tipus de sexualitat que no tinguera a veure amb la reproducció: la paüra de March davant la desmesura sexual de l'amor i la carn. En canvi, Guillermo Serés s'interessa pel *gest* en la poètica del nostre autor, però també en la d'altres poetes que trobarien en March cert pes. Així, en «Del “gest” de Ausiàs March al “gesto” de Garcilaso y a la “gracia” de Fray Luis de León: la pervivencia de un objetivo dinámico», Serés entén el gest marquià com la síntesi de la bellesa, cosa que extrapola a Garcilaso, tot i que esmenta que l'autor de Toledo combinaria el gest amb altres tradicions. De gran interès ens ha semblat l'apartat que Serés destina als moviments de l'ànima, fent esment a Plató i a Ciceró, però també a Lluís Vives.

El següent article és de Vicent J. Escartí, en què sota el títol «El pensament d'Ausiàs March, de l'edat mitjana a la Il·lustració», l'investigador s'endinsa en la paratextualitat que acompanya les diferents edicions i traduccions que s'han fet de l'obra marquiàna. D'aquesta manera, Vicent J. Escartí revisa l'atenció que va rebre March des del s. xv fins al s. xviii, i remarca que va ser el xvi el segle en què el donzell de Beniarjó hauria rebut una valoració de gran importància, per exemple, en l'edició de Baltasar de Romaní de 1539, en què el poeta, en certa mesura, apareix presentat com a *filòsof*.

Finalment, la monografia editada per Alberdi, Badia i Pinto clou amb l'article «Sis poetes vuitcentistes admiradors d'Ausiàs March», de Rafael Roca. En aquest estudi, Roca investiga la producció que ret homenatge a March entre els anys 1858-1874 i assenyala els noms de Tomàs Aguiló, Jeroni Rosselló, Ramon Picó i Campamar, Rafael Ferrer i Bigné, Teodor Llorente i Víctor Balaguer. Els objectius dels textos d'aquests autors estarien entre la lloança i la imitació. Roca conclou l'article amb un apèndix en què inclou, sense cap modificació lingüística, huit poemes dels poetes esmentats.

ROBERT MARCH
Universitat de València
robert.march@uv.es